

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Provide statistical data and diagrams wherever necessary.

- Q.1 Attempt **any two** of the following: 20
 a) Explain the objectives of demonetization in India.
 b) Examine the advantages & disadvantages of demonetization.
 c) Discuss the policy measures that can be adopted to maximize the benefits of demonetization.
- Q.2 Attempt **any two** of the following: 20
 a) Explain the effects of Fiscal Responsibility Legislation (FRL) on budgeting process.
 b) Discuss the lessons for future fiscal rules.
 c) Explain the need for counter cyclical fiscal policy in India.
- Q.3 Attempt **any two** of the following: 20
 a) What are the advantages of Universal Basic Income (UBI)?
 b) Discuss the conceptual case against UBI.
 c) How can a UBI overcome its issues?
- Q.4 Attempt **any two** of the following: 20
 a) Explain the income, consumption divergence within India.
 b) Discuss the total fertility rate convergence in India.
 c) 'Is health convergence observed within India'? Support your answer with arguments.
- Q.5 Write notes on **any two** of the following: 20
 a) Digitalization of the Indian economy.
 b) Off-budget expenditure.
 c) Guiding principles for setting up a UBI.
 d) Fertility exceptional performance of India.

[वेळ: तीन तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3. आवश्यक तिथे संख्याशास्त्रीय माहिती द्या व आकृती काढा.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: २०
अ) भारतीय निश्चलनीकरणाचे उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) निश्चलनीकरणाच्या फायद्या – तोट्यांचे परीक्षण करा.
क) निश्चलनीकरणाचे फायदे जास्तीत जास्त करण्यासाठी धोरणात्मक उपाययोजनाची चर्चा करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: २०
अ) राजकोषीय जबाबदारी कायद्याचे (FRL) अंदाजपत्रकीय प्रक्रीयेवरील परिणाम स्पष्ट करा.
ब) भविष्यकालीन राजकोषीय नियमांसाठी धडा यावर चर्चा करा.
क) भारतात प्रतिचक्रिय राजकोषीय, धोरणाची गरज स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: २०
अ) वैश्विक मुळ उत्पन्नाचे (UBI) फायदे काय आहेत?
ब) संकल्पनात्मक युबीआय विरुद्ध युक्तीवाद यावर चर्चा करा.
क) युबीआय संबंधित समस्या कशा सोडविल्या जाऊ शकतात.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: २०
अ) भारतातील उत्पन्न – उपभोग यामधील अंतर स्पष्ट करा.
ब) भारतात एकूण जनन क्षमता दर एककेंद्राभिमुख होत आहे यावर चर्चा करा.
क) 'भारतात आरोग्य एककेंद्राभिमुखता होत आहे का'? युक्तिवाद सहित उत्तर लिहा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा: २०
अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे डिजिटलायझेशन.
ब) अंदाजपत्रका बाहेरील खर्च.
क) युबीआय अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक तत्वे.
ड) भारताची प्रजननक्षमता अपवादात्मक कामगिरी.
